

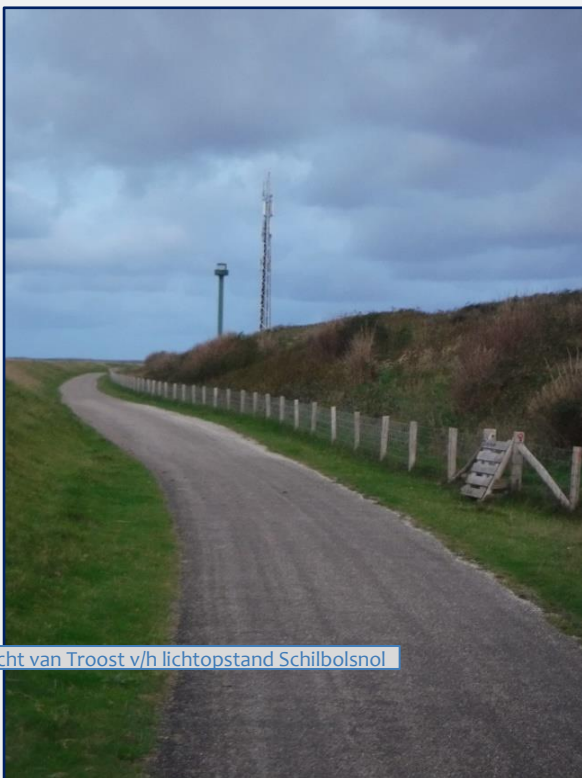
International dRIFT

Sjabbatjaar

Monument op De Mok

Dit zal de kortste wadlooptocht ter wereld zijn dat kan haast niet anders. Wat is een wadlooptocht eigenlijk, bestaat er een definitie van? De behoudende wadloper zal gauw zeggen dat zo'n tocht alleen in het Deens-Duits-Nederlands waddegebied gelopen kan worden en uitsluitend telt wanneer het een

Het licht van Troost v/h lichtopstand Schilbolsnol

oversteek betreft van het ene naar het andere oord en een puritein voegt daar waarschijnlijk aan toe dat 'voormalige' eilanden niet meegerekend worden. Een passage over een baai op een eiland, weliswaar nog net in de Waddenzee, telt in geen geval.

Vandaag steken we de Mokbaai over en trekken ons niets aan van al die begripsbepalingen. Dat laten we over aan de fijnen en andere haarklovers.

Ontstaan van deze baai

Toen het Marsdiep rond het einde van de 12^e eeuw verwijdde tot een zeegat ontstond daar later vlakbij het Spanjaardsgat. In de 17^e en 18^e eeuw was het een belangrijke vaarweg. Na verloop van tijd werd de geul onbevaarbaar en verdween. De Mokbaai schijnt hier een overblijfsel van te zijn.

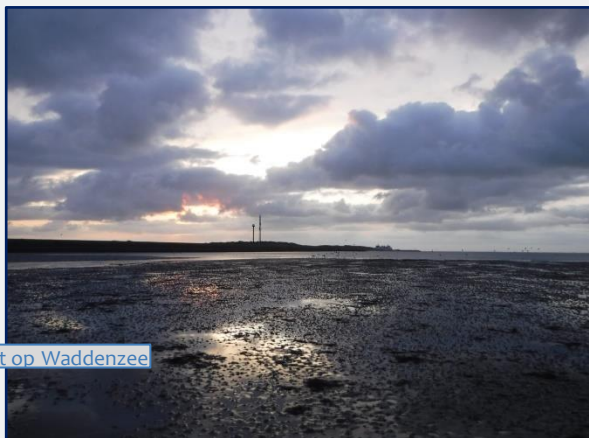
In 1917 werd op De Mok een vliegveld in gebruik genomen door de Marine Luchtvaartdienst met watervliegtuigen. Tussen 1 juni 1918 en medio mei 1945 was de basis operationeel en diende grotendeels voor de opleiding van vliegend

marinepersoneel dat in aanmerking kwam voor uitzending naar Nederlands-Indië. De Duitsers namen het kamp op 21 mei 1940 in. In april en mei 1945 speelde het kamp een rol bij de opstand van de Georgiërs. Na de oorlog is het vliegekamp opgeheven. Tegenwoordig is het een trainingslocatie voor het Korps Mariniers.

De oversteek

De veerboot van halfzeven glijdt rustig en stipt op tijd de haven van Den Helder uit. Ik hoopte vanaf 't Horntje meteen de baai in te lopen om dan zo langs de slenk – de Mok – die naar het haventje van de Marinierskazerne voert naar de overzijde te kuieren. Dat blijkt niet mogelijk want dit deel van de inham staat vandaag vol water, daarom loop ik over de Magere witte naar de Schilbolsnol. Vanaf het Licht van Troost steek ik dwars over. Het doel is – naast het belopen van de kortste wadlooptocht ooit – ook het oorlogsmonument nabij de Marinierskazerne te bezoeken. Dit monument is opgericht als herinnering aan de daar terechtgestelde eilanders en de ‘Russenoorlog’ die tot 20 mei 1945 voortduurde – het laatste slagveld van de Tweede wereldoorlog in Europa.

Het is een tochtje van niks. De grond is stevig, je zakt niet weg in de modder. Aan de overzijde moet je nog honderd meter door een rietveld ploegen. Een kwartiertje duurt de tocht, hooguit. Het is een mooi wandelingetje met zicht op de Westerduinen en aan de oostzijde de Waddenzee.

Zicht op Waddenzee

Hoe ik op Texel kwam wonen

In een grijs verleden heb ik in deze omgeving gewerkt als rijshoutzetter en helmplanter. In het donker van de vroege wintermorgen reden we met vracht- en terreinwagens door het duingebied. Tien, soms twaalf man. Het werk startte dagelijks om zeven uur, maar omdat het pas na achten licht werd, zaten we tot die tijd in een grote schaftkeet waar een kleine kachel walmdde. Ik ruik nog de geur van olie, koffie, sigaren en oud zweet. Op de smalle langwerpige tafel brandde een stomp kaars en de voorman, Sieme heette hij, verhaalde uit de tijd dat hij nog twee ogen had en als stroper de duinen onveilig maakte. Zoals

de keer dat hij een nieuwe kornuit mee had die de lichtbak moest bedienen. De maat was wat nerveus en meende achtervolgers te horen, jachtopzieners misschien? Nadat ze zich een keer of drie verscholen hadden achter struikgewas, draaide Sieme zich om en loste een aantal schoten. ‘Die laten het nu wel uit hun hoofd’, zei hij.

Soms zaten we in aangenomen werk, een andere keer was er sprake van urengeld. Je kon er vaak geen touw aan vastknopen. Het ezelsbruggetje bleek de opzichter van Rijkswaterstaat. Wanneer het urengeld betrof kwam deze ambtenaar meerdere keren per dag langs. Met de haren strak in de pommade en altijd gekleed in onberispelijk uniform, kwam hij dan aangereden in een glimmend gepoetste Landrover. Bij het aangenomen werk zag je hem vrijwel nooit. Gek werk trouwens. De ene dag stond je te buffelen, dat was dan aangenomen werk, maar de volgende dag werd je gemaand het wat kalmer aan te doen. Dan zat je in het urengeld. Sieme gaf ons dan wel een paar maal daags vijf minuten om uit te blazen.

Ik was op het eiland terecht gekomen, omdat ik na zes jaar middelbare school er hoognodig een jaartje tussenuit wilde. Een Sjabbatjaartje dus. Tegenwoordig noemen we dat een tussenjaar en iedereen vindt dat vandaag aan de dag een mooi initiatief dat je ver zal brengen. Zo niet in mijn jeugd jaren, want toen moest je nog denken aan je toekomst. Er zou anders helemaal niets van je terechtkomen.

Anders dan de anderen *die d'r ook es ff helemaal tussenuit moesten*, ging ik niet naar India of Israël – wat toen populaire bestemmingen waren. Ik zocht het dichterbij, want ik wilde een jaar op Texel wonen.

Ik dacht erover een leegstaande Duitse bunker op de top van een duincomplex, die in de jaren vijftig als zomerhuis dienst had gedaan, te kraken maar ik werd haast onmiddellijk weer van de Atlantikwall geranseld door twee – zoals ze op Texel genoemd werden – geüniformeerde leden van de Groene Maffia (bevoegde

autoriteiten van een landelijke natuurorganisatie). Besnord en het overige aangezicht bedekt met afschrikwekkend grote Bausch & Lomb zonnebrillen.

Uiteindelijk vond ik onderdak in het huttedorp van Bolle Piet nabij De Koog. Hij dankte zijn bijnaam niet – zoals je zou verwachten – aan zijn omvangrijke buik, maar zoals zijn andere bijnaam luidde *de sneeuwklonkenkoning van Texel*, om het feit dat hij als enige in staat scheen sneeuwklonkjes generatief te vermeerderen.

Bezoekers bij mijn Canadese woning

Hij had van de geallieerden een paar aluminium autobussen of wat daar nog van restte geërfd. Zo begon mijn jaar op Texel in roerende en onroerende restanten van bezetter en bevrijder. Wat die bunker zo aantrekkelijk maakte was dat hij daar bovenop dat complex van het Loodsmanduin stond. Je had een uitzicht waar ik, zegge en schrijve, een halve dag van genoten heb. Naar het westen zag je de oneindigheid van de Noordzee, Rechts ver in de verte de vuurtoren van De Cocksdorp en links de Hors met daarachter het Marsdiep en aan de horizon Den Helder. Naar het oosten keek je uit over de rest van het Gouwe

bolkje. En beneden je slingerde de Moksloot als een zilverkleurig stroompje naar een inham, de Mokbaai.

Ingang Mokbaai

Luchtfoto Mokbaai

Marinevliegkamp De Mok met de Van Berkel WA lichte verkenner op drijvers W-66 (1924-1933)

Is er nog meer te vertellen over deze kleinste aller wadlooptochten? Nee, eigenlijk niet. Ik nam dezelfde weg terug en was ruim op tijd voor het vertrek van de postboot van negen uur naar de vaste wal of, zoals Texelaars plegen te zeggen, 'de overkant'.